

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W SKALE**

z dnia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz
Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta i Gminy Skala
na lata 2024 – 2028**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 40 z późn. zm.), oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.) Rada Miejska w Skale uchwala, co następuje:

§ 1

Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta i Gminy Skala na lata 2024-2028 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Skala.

§3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.

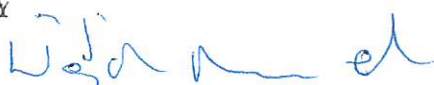
Przewodniczący
Rady Miejskiej w Skale
Krzysztof Sobczyk

KIEROWNIK
MIEJSKO-GMINNEGO OŚRODKA
POMOCY SPOŁECZNEJ W SKALE

mgr Barbara Stanis

RADCA PRAWNY

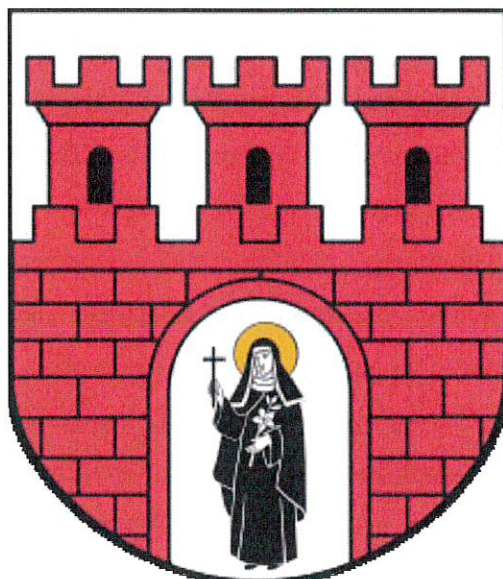
mgr Piotr Złotnik
KR - 1095

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym: opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej. Zgodnie z art. 9b ust.2 pkt.4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3–5, w szczególności przez opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej. Mając na uwadze zmiany ustawowe w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej Zespół Interdyscyplinarny opracował Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej. W związku z powyższym, przyjęcie przedmiotowej uchwały jest zasadne.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY
DOMOWEJ
NA LATA 2024-2028**

I WSTĘP

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy domowej, zmierzającego do zmniejszenia skali zjawiska przemocy oraz pogłębiania społecznej świadomości na mocy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej wszystkie gminy w Polsce zobligowane są do tworzenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających przemocy domowej. Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, styl życia. Niezmiernie ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku gdy w rodzinie występuje problem społeczny rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrz rodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi. Przemoc domowa może być skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Z obserwacji życia społecznego i lokalnego wiadomo, że ludzie bardzo niechętnie przyznają się do przemocy domowej. Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach, jak również, że to co dzieje się w domu ma w nim pozostać. Przemoc domowa w wielu środowiskach niestety nadal traktowana jest jako temat wstydlivy, upokarzający, a informacje o tym zjawisku nie opuszczają „czterech ścian”, w których często dochodzi do dramatów. Przemoc domowa została zdefiniowana w art. 2 ust.1 pkt. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Zgodnie z tą definicją: przemoc domowa to wszystkie jednorazowe lub powtarzające się działania lub zaniechania naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt. 1, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Statystycznie większość osób doznających przemocy domowej stanowią kobiety. Innymi szczególnie wrażliwymi kategoriami osób doznających przemocy w rodzinie są m.in.: małoletni, osoby starsze, osoby z niepełnosprawnością. Szczególna ochrona i wsparcie powinny być dedykowane dzieciom, zarówno doznającym przemocy domowej, jak i będącym świadkami przemocy. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej jest procesem wymagającym czasu, wysiłku, nakładów finansowych, zaangażowania wielu służb, a także zmiany

świadomości społecznej. Ze względu na swoją złożoność zjawisko przemocy domowej zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i leży w kręgu zainteresowań pracowników pomocy społecznej, służby zdrowia, oświaty, wymiaru sprawiedliwości, terapeutów, funkcjonariuszy Policji oraz Prokuratury. W systemie przeciwdziałania przemocy domowej niezmiernie ważne jest zapewnienie odpowiedniej i kompleksowej pomocy osobom dotkniętym przemocą domową ukierunkowaną na zmianę niepożądanych zachowań i postaw na wzrost bezpieczeństwa tych osób i poprawę ich funkcjonowania w różnych sferach życia, jak i oddziaływań wobec osób ją stosujących.

II. DEFINICJA PRZEMOCY DOMOWEJ, RODZAJE, FORMY, MECHANIZMY PRZEMOCY DOMOWEJ I KONSEKWENCJE

1. Przemoc domowa – definicja i formy

Przemoc domowa może dotyczyć każdego, niezależnie od pochodzenia, statusu materialnego, wieku, płci, wykształcenia. Przemoc domowa ma miejsce zawsze wtedy, gdy w środowisku domowym lub poza nim dochodzi do przemocy. Przemocą domową jest również sytuacja, w której wspólnota domowa została właśnie rozwiązana lub nastąpiła separacja. Czynność ta nie musi odbywać się we wspólnym domu. Przemoc domowa jest szczególnie stresująca fizycznie i emocjonalnie, ponieważ ma miejsce w miejscu, które społecznie kojarzy się z ochroną i bezpieczeństwem – w domu – i jest dokonywana przez dorosłą osobę, z którą łączy nas więź zaufania. Może się ona przejawiać w jednej lub kilku formach aktów przemocy, które są stosowane kolejno lub jednocześnie przez osobę stosującą przemoc. Zgodnie z nową ustawą o przemocy domowej wyróżniamy poniższe formy przemocy domowej:

- **Przemoc psychiczna** ma miejsce w formie werbalnej, np. krzyku, obelg, gróźb śmierci lub samobójstwa itp. lub w związku z działaniami kontrolnymi, które mają na celu wyprowadzenie ofiary z równowagi, zastraszenie jej lub przerażenie. Przemoc psychiczna ma swoje konsekwencje.
- **Przemoc fizyczna** obejmuje akty przemocy, które najczęściej przypisuje się przemocy domowej i które najłatwiej rozpoznać po obrażeniach fizycznych. Należą do nich np. bicie, kopanie, rzucanie przedmiotami, duszenie itp. Oprócz ostrych urazów przemoc fizyczna może prowadzić do chorób przewlekłych, a także problemów psychicznych

i psychosomatycznych. Według statystyk Federalnego Biura Policji Kryminalnej, co najmniej co trzeci dzień kobieta zostaje zabita przez swojego partnera lub byłego partnera.

- **Przemoc seksualna** formy przemocy seksualnej w związkach obejmują obelgi na tle seksualnym, zmuszanie do praktyk seksualnych wbrew własnej woli, a nawet gwałt. Są one uwzględnione jako przestępstwo .
- **Przemoc ekonomiczna** oznacza nierówne dysponowanie zasobami finansowymi i wykorzystywanie przewagi ekonomicznej w związku. Opisuje na przykład sytuacje, w których kobieta nie ma własnych dochodów, a partner zapewnia jej niewystarczające środki finansowe i/lub utrzymuje dochody, aktywa i wydatki w tajemnicy lub kontroluje je. Zdarza się jednak również, że kobieta nie może pracować lub musi oddawać swoje dochody. Podobnie zakaz posiadania konta bankowego lub zmuszanie do podpisywania umów kredytowych czy kupna-sprzedaży jest uważane za przemoc ekonomiczną. Prowadzi to do uzależnienia ekonomicznego i utrudnia proces separacji.
- **Przemoc społeczna** obejmuje wszelkie działania mające na celu kontrolę kontaktów osobistych (pozbawienie wolności, zakaz kontaktów, zakaz dalszej edukacji i wykonywania zawodu), których konsekwencją jest izolacja społeczna.
- **Przemoc cyfrowa** obejmuje wszelkie działania polegające na cyfrowej kontroli kobiety dotkniętej przemocą oraz jej kontaktów (śledzenie, ciągłe rozmowy kontrolne, monitorowanie profilu ruchowego itp.)
- **Stalking** to ciągłe nękanie i grożenie danej osobie poprzez śledzenie i czyhanie na nią, telefon, e-mail i SMS-y. Stalking jest rejestrowany jako przestępstwo.
- **Zaniedbywanie** brak działania w postaci zaniedbania jest również formą przemocy. Zaniedbanie emocjonalne lub fizyczne to powtarzający się wzorzec zachowania opiekuna, który nie zaspokaja podstawowych potrzeb psychicznych i fizycznych dziecka (we wczesnym dzieciństwie) lub osoby niepełnosprawnej/osoby wymagającej opieki – takich jak bezpieczeństwo, wsparcie emocjonalne, społeczne i fizyczne, stymulacja poznawcza, szacunek. W tym przypadku osoba, której udzielane jest wsparcie, czuje się niechciana, bezwartościowa, niekochana i/lub niepotrzebna.
- **Przemoc strukturalna** kolejnym poziomem jest przemoc strukturalna. Uwzględnia on warunki niekorzystne pod względem społecznym i ekonomicznym. Przemoc strukturalna obejmuje wszystkie formy dyskryminacji, takie jak nierówny podział dochodów i zasobów, możliwości edukacyjne i oczekiwana długość życia. Przemoc

strukturalna dotyka kobiety w różnym stopniu; dyskryminowane z wielu powodów (np. ubóstwo, niepełnosprawność).

I. Charakterystyka przemocy domowej

Przemoc domowa to zjawisko, w którym jeden z członków rodziny intencjonalnie nadużywa swojej siły lub władzy, krzywdząc pozostałych członków rodziny (lub gospodarstwa domowego). Przemoc domowa to zjawisko powszechne, choć ciągle objęte pewnym społecznym tabu.

Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że:

- 1. Jest intencjonalna** – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.
- 2. Siły są nierównomierne** – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy.
- 3. Narusza prawa i dobra osobiste** – sprawca wykorzystuje przewagę siły narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.).
- 4. Powoduje cierpienie i ból** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

1. Mechanizmy przemocy domowej

Ważnym aspektem jest omówienie mechanizmów przemocy domowej, które składają się z następujących elementów:

- CYKLE PRZEMOCY,
- SYNDROM WYUCZONEJ BEZRADNOŚCI,
- ZJAWISO „PRANIA MÓZGU”,
- ZESPÓŁ STRESU POURAZOWEGO,
- PROCES WIKTYMIZACJI,
- MECHANIZM PSYCHOLOGICZNEJ PUŁAPKI.

2. Cykle przemocy

Cykle przemocy, mogą trwać latami i bez podjęcia prób działania, każdy kolejny może mieć charakter coraz brutalniejszy bądź bardziej wyrafinowany. Cykl przemocy składa się z powtarzających się faz:

- **FAZA BUDOWANIA NAPIĘCIA** – stopniowy wzrost napięcia i agresywności sprawcy,
- **FAZA ESKALACJI** – faza gwałtownej przemocy, zagrażającej zdrowiu i życiu ofiary,
- **FAZA MIESIĄCA MIODOWEGO** – w której sprawca wyraża żal i przeprasza za swoje zachowanie.

SYNDROM WYUCZONEJ BEZRADNOŚCI

Wyuczona bezradność jest poddaniem się, zatrzymaniem działania, które wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi nie będzie to miało znaczenia dla zmiany sytuacji. Przejawia się w biernym znoszeniu przez ofiarę zachowań krzywdzących, pomimo że czasem ma świadomość, że zachowania te są bezprawne, naruszają prawa osobiste i normy społeczne.

DO ZABURZEŃ DOCHODZI W POSZCZEGÓLNYCH SFERACH:

- **MOTYWACYJNEJ** – brak chęci i motywacji do dalszego działania – bierność, pasywność; zaburzenia polegają na uogólnionym przekonaniu, że nie ma takich sytuacji, w których możliwy jest wpływ na bieg wydarzeń ("nikt nie może mi pomóc"). Kiedy ofiara przemocy uwierzy w bezradność, te przekonania będą kładły cień na zrozumienie jej sytuacji.
- **EMOCJONALNEJ** – osoby krzywdzone przestają wierzyć, że w wyniku własnych zachowań mogą odnieść sukces, niezależnie od tego, czy jest to w ich mocy czy nie; polegają one na przeżywaniu lęku, stanów znacznie obniżonego nastroju, zmęczenia, apatii i depresji.
- **POZNAWCZEJ** – polegają na tym, że ofiara przemocy jest bierna i nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację, nawet jak inni mówią jej co mogłaby zrobić; niska samoocena, słaba koncentracja uwagi, słabe poznawcze możliwości spostrzegania sukcesu oraz swoich zasobów, brak umiejętności szukania alternatywnych rozwiązań.

ABY ZATRZYMAĆ WYUCZONĄ BEZRADNOŚĆ I ZŁAGODZIĆ JEJ SKUTKI OFIARY PRZEMOCY DOMOWEJ MUSZĄ STOPNIOWO ODZYSKAĆ KONTROLĘ NAD SYTUACJĄ I SWOIM ŻYCIEM POPRZEZ:

- zadbanie o swoje bezpieczeństwo (co czasem jest związane z koniecznością opuszczenia partnera),
- naukę innego podejścia poznawczego (zmiana wyobrażeń, przekonań, sposobów myślenia i rozumienia siebie i otaczającego świata),
- podniesienie motywacji do podejmowania nowych, bardziej efektywnych reakcji na sytuacje przemocy, dających możliwość kontroli nad życiem.

ZJAWISKO „PRANIA MÓZGU”

Powoduje u ofiar zupełną zmianę obrazu siebie: uważają się za głupie i niezdolne, co sprawia, że nie podejmują nowych, czy trudniejszych działań. Ich życie koncentruje się na dostosowywaniu do żądań sprawcy. Przeżywają stale lęk i poczucie winy, mają osłabioną zdolność psychiczną i fizyczną do stawiania oporu, bezkrytycznie przyjmują obraz rzeczywistości, jaki kreuje sprawca. Metody stosowane w „praniu mózgu” stanowią istotę przemocy psychicznej. Najczęściej używanymi metodami prania mózgu są:

IZOLACJA – stopniowe odcinanie ofiary przemocy od kontaktów z innymi ludźmi. Przejawia się krytykowaniem znajomych i rodziny partnera, wyrażaniem niezadowolenia z tego, że partner rozmawia przez telefon, kontaktuje się z osobami w pracy. Z czasem ofiara pod wpływem tych nacisków, zrywa wszelkie kontakty z rodziną, przyjaciółmi i znajomymi, odchodzi z pracy i jest zupełnie odcięta od zewnętrznych źródeł wsparcia, zdana wyłącznie na sprawcę przemocy,

PONIŻANIE I DEGRADACJA – z chwilą gdy ofiara przestaje komunikować się z otoczeniem sprawca bombarduje ją fałszywymi informacjami na jej temat, wielokrotnie przypomina o jakimś poniżającym doświadczeniu, poddaje stałej krytyce, często przy innych ludziach, ubliża lub ignoruje,

MONOPOLIZACJA UWAGI – polega na tym, że wszystko co robi, myśli i jak się czuje sprawca ma być punktem odniesienia przy podejmowaniu działań przez ofiarę. Uniemożliwia to ofierze podjęcie jakichkolwiek działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, nie będących pod kontrolą „strażnika”,

GROŹBY I DEMONSTRACJA WSZECHMOCY – sprawca grozi, że pobije ofiarę, wyrządzi krzywdę dzieciom i rodzinie, grozi zabiciem, odebraniem dzieci. Zmusza do zrobienia czegoś, co jest dla ofiary wstydlive lub upokarzające a potem grozi, że opowie o tym komuś.

Ponieważ sprawca częściej gróźb spełnia ofiara nie jest w stanie przewidzieć co stanie się naprawdę. Zmusza ją to do posłuszeństwa wobec żądań sprawcy,

SPORADYCZNE OKAZYWANIE POBLAŻLIWOŚCI – czasami sprawca przemocy okazuje czułość, kupuje prezenty zaprasza na kolację do restauracji. Na krótki czas staje się pobłażliwy i zapomina o wymaganiach. Daje to złudną nadzieję ofierze, że sprawca może się zmienić i podobnie jak faza „miodowego miesiąca” zatrzymuje ofiarę w sytuacji przemocy.

PROCES WIKTYMIZACJI

Gdy osoba krzywdzona doznaje przemocy fizycznej i psychicznej, uczy się bezradności. Wówczas mogą rozwinąć się u niej objawy PTSD, może też stopniowo rozwinąć się proces wiktymizacji (wchodzenie w rolę ofiary), który powoli zmienia poczucie tożsamości maltretowanej osoby. Wyróżniamy 3 etapy (poziomy wiktymizacji):

1) POZIOM WIKTYMIZACJI

BURZENIE UTRWALONYCH ZACHOWAŃ – akty przemocy burzą utrwalony obraz życia, na którym opierała się dotychczasowa egzystencja. Taka osoba traci podstawowe poczucie bezpieczeństwa i uporządkowania życia, traci zaufanie do innych i do siebie. Czuje bunt, rozpacz, niesprawiedliwość i krzywdę, pragnie wycofać się z życia. Na tym etapie poszukuje jeszcze pomocy, stara się przerwać w jakiś sposób sytuację przemocy. W zależności od tego jaka reakcja ze strony innych ją spotka, wiktymizacja może postąpić dalej, lub nie. Jeżeli osoba poszukująca pomocy usłyszy, że to czego doznaje to bezprawna przemoc, otrzyma realną, szybką pomoc – proces może dalej się nie posunąć.

2) POZIOM WIKTYMIZACJI

WTÓRNE ZRANIENIE – jest spowodowane niewłaściwymi reakcjami otoczenia społecznego na przemoc i próby szukania pomocy przez osobę krzywdzoną. Często członkowie rodziny i inne osoby (przyjaciele, znajomi, koledzy i koleżanki z pracy, sąsiedzi, czy pracownicy różnych służb) z powodu ignorancji, zmęczenia sytuacją lub bezradnością, zachowują się w taki sposób, który dodatkowo „uszkadza” krzywdzoną osobę. Przejawia się to w niewierze w to, co mówi ofiara, pomniejszaniu tragizmu i wagi raniących doświadczeń, obwinianiu ofiary lub naznaczaniu jej negatywnymi określeniami. Czasem osoby stykające się z ofiarą odmawiają pomocy, lub sugerują, że ofiara chce uzyskać nieuzasadnione korzyści ze swojej sytuacji. U świadków i ludzi próbujących pomagać, zachowanie ofiar przemocy domowej często budzi irytację, gniew, niechęć, bezradność, rozdrażnienie. Prowokuje

uszczypliwe uwagi typu: „jak tyle wytrzymuje, to pewnie to lubi”, „nie odchodzi, więc widać nie jest to takie straszne”, „sama nie wie czego chce, więc może potrzebuje twardej ręki”, „jak ją bije to pewnie zasłużyła, przecież wie co robi”, „wariatka, nie zaszkodzi jak ją trochę potarłomi”. Tu też mogą odgrywać rolę utrwalone w myśleniu innych mity („taki to już los kobiety”, „taki jest już ten świat”).

3) POZIOM WIKTYMIZACJI

PRZYJĘCIE TOŻSAMOŚCI OFIARY – pod wpływem takich reakcji otoczenia, powtarzania się aktów przemocy oraz na skutek zmniejszającej się umiejętności radzenia sobie z urazami, krzywdzona osoba zaczyna przystosowywać się do roli ofiary i przestaje się bronić. Zaczyna myśleć, że bycie ofiarą przemocy jest jej nieuchronnym przeznaczeniem do końca życia. Obwinia się i odmawia sobie podstawowych praw ludzkich, przestaje oczekiwać poprawy swojej sytuacji. Traci nadzieję i poczucie godności. W czasie urazu stosuje taktykę przetrwania. Czasem, w ostatnim odruchu desperacji podejmuje zamach na swoje życie lub życie sprawcy.

3. Konsekwencje przemocy domowej

Długotrwałe pozostawanie w kręgu destrukcyjnego oddziaływania przemocy domowej wiąże się z przeżywaniem bardzo silnych i trudnych emocji, które mają wpływ na sposób myślenia o sobie ofiar, świadków i sprawców oraz na ich relacje z otoczeniem. Groźne jest to, że skutki psychologiczne pozostawania w relacji opartej na przemocy obserwujemy jeszcze po wielu latach od jej zakończenia. Kluczowym narzędziem wprowadzonym w ramach ustawy antyprzemocowej jest stosowany wobec podejrzanego o przemoc nakaz natychmiastowego opuszczenia mieszkania zajmowanego wspólnie z ofiarą i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakaz zbliżania się do ofiary i jej mieszkania. Takie nakazy i zakazy wydaje policja i Żandarmeria Wojskowa – co najistotniejsze: obowiązują od momentu wydania. Pokrzywdzeni nie muszą dłużej w strachu o swoje życie czekać na długie sądowe procedury. Dzieci, które doświadczają poniżania, zastraszania lub bicia matki przez ojca lub (byłego) partnera matki, często noszą ślady psychiczne i fizyczne, takie jak bezsenność czy zaburzenia koncentracji. Konsekwencje różnią się w zależności od wieku w momencie pierwszego doświadczenia przemocy, czasu trwania i intensywności, płci oraz relacji dzieci z dorosłymi. Ważną rolę odgrywają inne osoby wspierające w środowisku społecznym. Skutki przemocy domowej to obserwowane u ofiar przemocy to m.in.: dotkliwie poczucie poniżenia i upokorzenie, lęk, rozpacz i smutek, poczucie osamotnienia, bezsilność czy bezradność. Ofiary

wstydzą się tego, co je spotkało i czują się winne, że nie potrafiły odeprzeć ataków. Równocześnie może towarzyszyć im ogromna złość, żal i nienawiść do sprawców, ale również do świadków, którzy nie reagowali i nie pomagali. Przeżywanie takich emocji wpływa negatywnie na koncentrację i w rezultacie na wyniki w nauce. Ofiary myślą o sobie najczęściej negatywnie, np: „jestem do niczego”, „sam jestem sobie winny”. Otoczenie postrzegają bardzo często jako wrogie i obojętne myśląc: „wszyscy są przeciwko mnie”, „nikogo nie obchodzę”. Takie wyobrażenia o sobie i o otoczeniu utrwalają się i mają wpływ na zachowanie ofiar i ich relacje z otoczeniem w całym późniejszym życiu. Długofalowe skutki doświadczania przemocy to: obniżona samoocena, zaburzenia somatyczne, trwałe urazy psychiczne, zaniżone poczucie własnej wartości oraz problemy społeczne, takie jak trudności w nawiązywaniu kontaktów, skłonność do izolacji oraz częste myśli samobójcze. Przemoc domowa jest zagrożeniem dla zdrowia fizycznego i psychicznego ofiar, ale również destrukcyjnie wpływa na jej sprawców. W procesie przemocy domowej jej sprawcy doraźnie osiągają korzyści psychologiczne i społeczne. Za pomocą swoich zachowań odreagowują napięcia z sytuacji pozaszkolnych, dzięki czemu doznają ulgi. Zdobywanie i utrzymanie wiodącej pozycji w grupie pozwala im odczuwać zadowolenie i satysfakcję. Wejście w rolę sprawcy przemocy utrudnia jednak budowanie głębokich relacji z kolegami oraz zdobywanie umiejętności psychologicznych i społecznych, potrzebnych do prawidłowego i satysfakcjonującego funkcjonowania w społeczeństwie. Agresor krzywdzi innych i powoduje występowanie u ofiar chęci odwetu. Sprawca często usprawiedliwia swoje zachowanie myśląc: „wszyscy tak robią”, „przecież nie robię nic złego.”. O ofierze myśli: „sama jest sobie winna”, „zasłużyła na to”, o świadkach zaś: „skoro nie reagują, to chyba wszystko jest w porządku”, „nie mi nie zrobią, bo się boją”. Zachowania agresywne są oceniane jako poważne, ryzykowne zachowania zdrowotne, które często współwystępują z innymi zachowaniami problemowymi (używaniem alkoholu czy narkotyków), a w wielu przypadkach prowadzą do działań przestępczych. Świadkowie przemocy mogą czuć się bezsilni i zastraszeni, mogą przeżywać niepokój i dezorientację. Natomiast gdy po latach dopiero dowiadują się o dramatycznych dla ofiary konsekwencjach przemocy rówieśniczej, odczuwają poczucie winy, niezadowolenie i mają pretensje do siebie, że nie reagowali na przemoc. Świadkowie uczą się milczeć, odwracać wzrok, uczą się bezradności. W przyszłości ciężiej jest im reagować w trudnych sytuacjach, kształtuje się więc bierna postawa wobec życiowych trudności. Długotrwałym skutkiem bycia świadkiem przemocy może być obniżenie poczucia odpowiedzialności, nieumiejętność współpracy oraz trudności w rozwiązywaniu konfliktów. Przemoc domowa pozostawia negatywne konsekwencje dotyczą zarówno ofiar, jak i sprawców oraz świadków. Zamiast radzić sobie z

konsekwencjami przemocy, lepiej jest jej skutecznie przeciwdziałać. Dlatego tak ważne jest szerzenie wiedzy na temat agresji i przemocy, ich przyczyn oraz skutków i sposobów reagowania i przeciwstawiania się tym działaniom.

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Tj. Dz. U. 1997, Nr 78 poz. 483 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Tj. Dz. U. z 2023 poz.1426 r. z późn. zm.),
- Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Tj. Dz. U. z 2021 poz. 1249 z późn. zm),
- Ustawa z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (T,j Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn.zm.),
- Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt.1-4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

1. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej,
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
3. zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach, wsparcia,
4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Skała na lata 2024-2028 wpisuje się w cele i kierunki działań innych dokumentów strategicznych. Należą do nich m.in.:

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030, którego celem głównym jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej, oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce.

III. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE MIASTA I GMINY SKAŁA

1. Skała problemu przemocy na terenie Gminy Skała

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań konieczne jest zdiagnozowanie i stałe monitorowanie rzeczywistego rozmiaru zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Skała. Ze względu na specyfikę zjawiska oszacowanie skali problemu oraz podanie właściwej liczby osób doświadczających przemocy nie jest zadaniem łatwym. W wielu przypadkach osoby doznające przemocy domowej nie ujawniają problemu, a co za tym idzie nie składają zawiadomienia o przestępstwie. Dzieje się tak z różnych powodów m.in. z obawy przed sprawcą, brakiem wiary w możliwość skutecznego działania wymiaru sprawiedliwości, chęci zapomnienia o doznanej krzywdzie, a także chęci ochrony sprawców, z poczucia wstydu i obawy przed wykluczeniem społecznym. Przedstawione czynniki powstrzymujące przed składaniem zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przemocy domowej, odgrywają szczególną rolę w obliczu czynów popełnianych przez osoby najbliższe ale nie tylko. Z tego też względu można przypuszczać, że znaczna liczba przypadków przemocy pozostaje nieujawniona. Gmina Skała liczy 10 942 mieszkańców, z czego 49,3% stanowią kobiety, a 50,7% mężczyźni. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,4 lata i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa małopolskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski (dane z roku 2022).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Skała lata 2022 - 2028 obejmuje w swojej treści całokształt problemów społecznych, które występują na terenie Miasta i Gminy Skała a w szczególności są to:

- wykluczenie społeczne najczęściej osób starszych ,
- bezrobocie,
- niepełnosprawność,
- alkoholizm.

Diagnoza zjawiska przemocy na terenie gminy Skala została przeprowadzona na podstawie danych gromadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny w Skale. Dane statystyczne dotyczące ujawnionych przypadków stosowania przemocy w rodzinie w oparciu o prowadzoną procedurę Niebieskie Karty, są wypełnieniem przez uprawnione do tego podmioty. Formularz „Niebieska Karta – A” inicjuje wszelkie działania na rzecz rodzin dotkniętych przemocą. W ciągu ostatnich trzech lat liczba sporządzonych Niebieskich Kart utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie, z niewielkimi tylko odchyleniami. W okresie ostatnich 3 lat najmniej Niebieskich Kart wpłynęło do Zespołu Interdyscyplinarnego w 2022 roku. Szczegółowe zestawienie przedstawia tabela Nr 1.

Tabel Nr 1. Instytucje zakładające Niebieską Kartę

ROK	INSTYUCJE ZAKŁADAJĄCE NIEBIESKIE KARTY					SUMA
	POLICJA	MGOPS	OŚWIATA	SŁUŻBA ZDROWIA	GKRPA	
2020	25	2	0	0	0	27
2021	22	2	0	0	0	24
2022	6	2	0	1	0	9

Źródło : dane MGOPS w Skale , opracowanie własne

Zgodnie §2 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” wszczęcie procedury następuje z chwilą wypełnienia formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej. Formularz wypełniają osoby będące przedstawicielami podmiotów m.in. jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, Oświaty, Ochrony zdrowia.

Tabela nr 1 przedstawia również liczbę wszczętych procedur Niebieskie Karty przez przedstawicieli uprawnionych podmiotów na przestrzeni lat 2020-2022. Z danych wynika, iż przeważająca ilość formularzy Niebieska Karta Część A sporządzana jest przez funkcjonariuszy Policji.

Tabela Nr 2 Liczba osób dotkniętych przemocą domową

ROK	2020	2021	2022
KOBIETY	25	22	8
MĘŻCZYŹNI	2	2	1
DZIECI	0	0	0
RAZEM	27	24	9

W związku ze zmianą ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej powstały grupy diagnostyczno – pomocowe. Do zadań grup diagnostyczno –pomocowych należy przede wszystkim:

- dokonanie, na podstawie procedury "Niebieskie Karty", oceny sytuacji domowej osób doświadczających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
- rozpatrywanie spraw indywidualnych związanych z przemocą domową,
- zastępowanie dotychczas funkcjonujących grup roboczych,
- realizowanie zadań o charakterze strategicznym, poprzez które kształtowana będzie lokalna polityka przeciwdziałania przemocy domowej.

Za realizację Procedury Niebieskie Karty odpowiada Zespół Interdyscyplinary. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Skąła należą:

- 1) Przedstawiciele Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skale,
- 2) Przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skale,
- 3) Przedstawiciele Komisariatu Policji w Skale – Dzielnicy KP Skąła,
- 4) Przedstawiciele placówek oświatowych z Gminy Skąła,
- 5) Przedstawiciele ochrony zdrowia w Gminie Skąła,
- 6) Organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy Skąła – Fundacja Archezja,

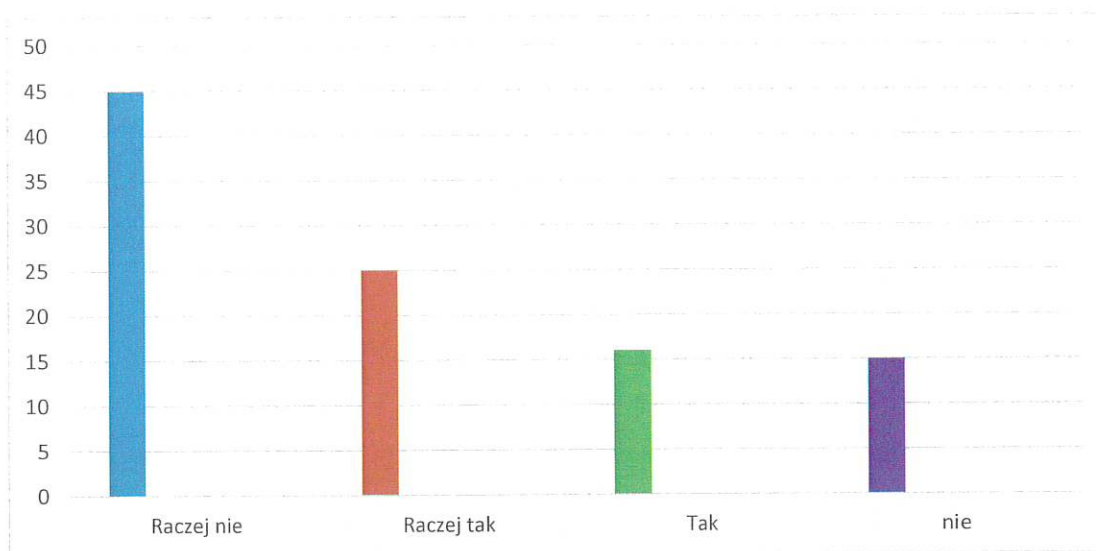
7) Zawodowy Kurator Sądowy pełniący obowiązki na terenie Gminy Skała.

Przebieg procedury „Niebieskie Karty”, jest podzielony na 6 etapów, które następują kolejno po sobie:

1. wszczęcie procedury,
2. opracowanie indywidualnego planu pomocy,
3. oddziaływanie na sprawcę przemocy,
4. realizacja indywidualnego planu pomocy,
5. ewentualne zdarzenia niebezpieczne w trakcie procedury „Niebieskie Karty”,
6. zakończenie procedury „Niebieskie Karty”.

Niebieskie Karty, mają za zadanie pomoc w zapewnieniu bezpieczeństwa ofiarom przemocy jak również wsparcie w rozwiązaniu trudnej sytuacji (nie tylko związanej z przemocą, ale np. w uniezależnieniu się od sprawcy w kwestiach materialnych, zawodowych, mieszkaniowych, jak również zapewnienie pomocy psychologicznej, prawnej. Procedura „Niebieskie Karty” zapewnia monitoring zmieniającej się sytuacji w rodzinie czy podejmowanie przez specjalistów i członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Skale działań mających na celu zmiany zachowania sprawcy poprzez udział w grupach korekcyjno - edukacyjnych, poczynając od uświadomienia sprawcy konsekwencji stosowania przemocy i tego, że różne instytucje będą interesować się jego/jej zachowaniem, działań edukacyjnych, zobowiązania do leczenia odwykowego, a w określonych prawem przypadkach również np. zakaz kontaktu, zbliżania się, nakaz eksmisji. Decyzja o zakończeniu procedury Niebieskie Karty podejmowana jest , po zrealizowaniu planu pomocy dla danej rodziny oraz gdy w rodzinie ustaje przemoc, i istnieje uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy domowej, lub występuje brak zasadności podejmowania działań. Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” zazwyczaj następuje w ciągu kilku miesięcy od rozpoczęcia procedury. Zdarzają się przypadki rodzin na terenie Gminy Skała, które wymagają dłuższego czasu prowadzenia powyższej procedury. Monitoring po zakończeniu „Niebieskie Karty” obecnie trwa 9 miesięcy. Poniżej przedstawione zostały wyniki badania. Badania ankietowanych przeprowadzono wśród mieszkańców terenu Gminy Skała.

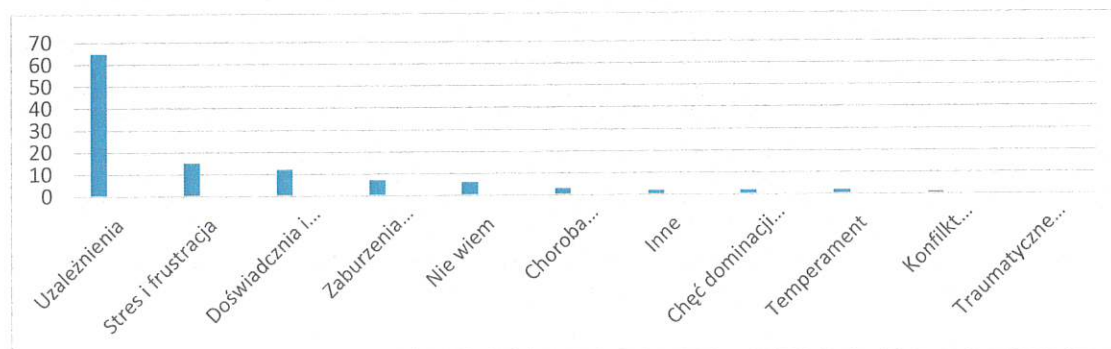
Wykres Nr 1. Czy postrzega Pani/Pan przemoc jako istotny problem na terenie Gminy Skała?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety

Respondenci zostali zapytani czy zjawisko przemoc domowej jest istotnym problemem na terenie Gminy Skała, wyniki ukazuje wykres nr 1 , gdzie 45 osób wskazało ,że przemoc nie jest istotnym problemem, 25 osób wskazało odpowiedź - raczej tak , 16 osób wskazało przemoc jako istotny problem na terenie Gminy Skała, jedynie 15 osób wskazało , że przemoc nie jest istotnym problemem .

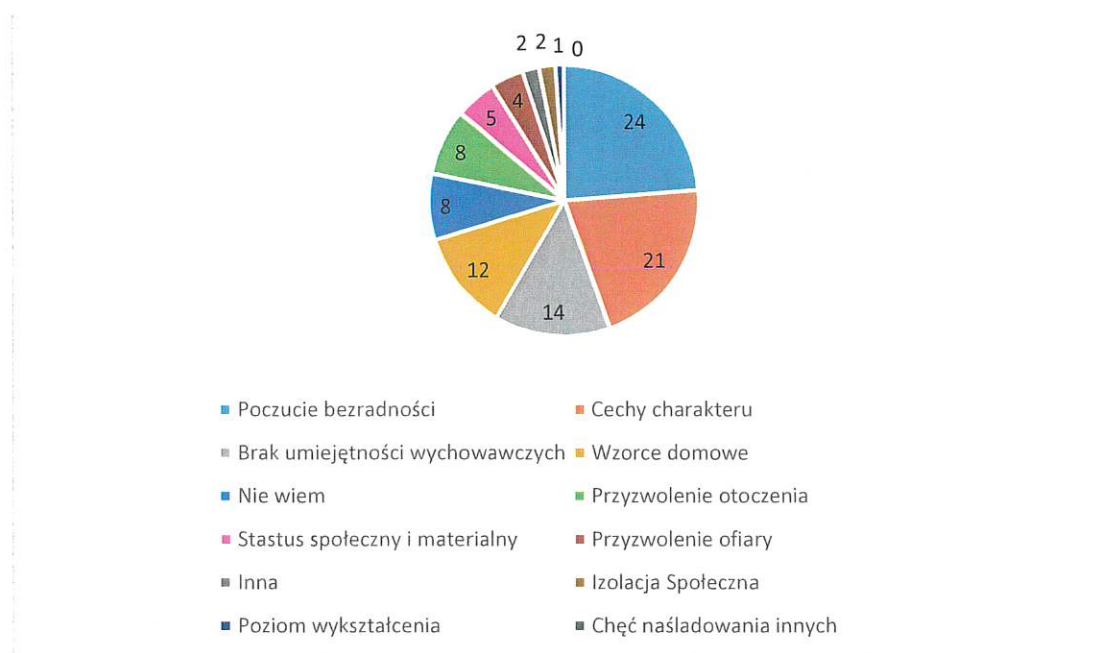
Wykres Nr 2. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemoc domowej ?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety

Powyższe dane przedstawione na wykresie 2, przedstawiają najczęstsze przyczyny stosowania przemocy domowej. Najwięcej respondentów 65 osób wskazało problem uzależnień, 15 osób wskazało stres i frustrację, 12 osób wskazało jako przyczynę doświadczenia i wzorce z domu rodzinnego, 7 osób wskazało zaburzenia emocjonalne. Pozostałe odpowiedzi jak choroba psychiczna, temperament, chęć dominacji materialnej pozostawało na podobnym poziomie – 2 osoby, żaden z respondentów nie wskazał traumatycznych przeżyć jako przyczyny stosowania przemocy.

Wykres Nr 3. Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie SPRAWCÓW przemocy domowej ?

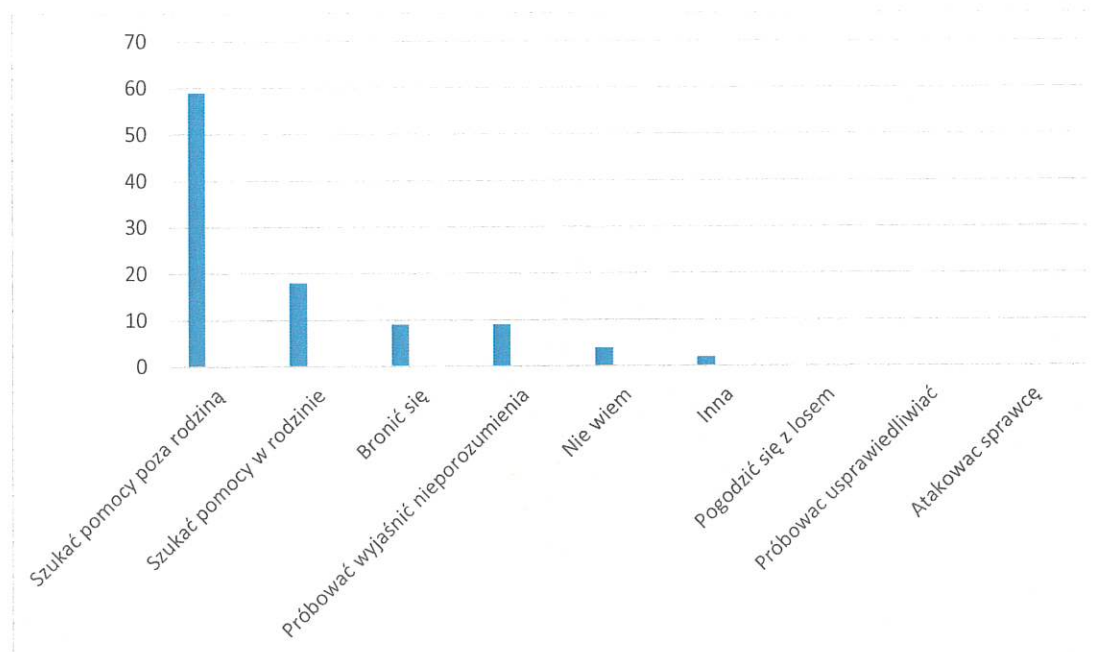

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety

Według wyników przedstawionych na wykresie Nr 3, dotyczących czynników wpływających na postępowanie sprawców, aż 24 badanych wskazało za czynnik poczucie bezradności, 21 osób wskazało jako czynnik cechy charakteru, 14 badanych wybrało odpowiedź brak umiejętności wychowawczych, na czwartym miejscu widzimy, że 12 badanych wskazuje wzorce domowe jako wpływ na postępowanie sprawców przemocy. Podobnej odpowiedzi udzieliło po 8 osób wskazując przyzwolenie otoczenia oraz brak wiedzy na ten temat, 5 osób wskazało status społeczny i materialny. Najmniej wskazań

otrzymały odpowiedzi: przyzwolenie ofiary, izolacja społeczna, oraz poziom wykształcenia.

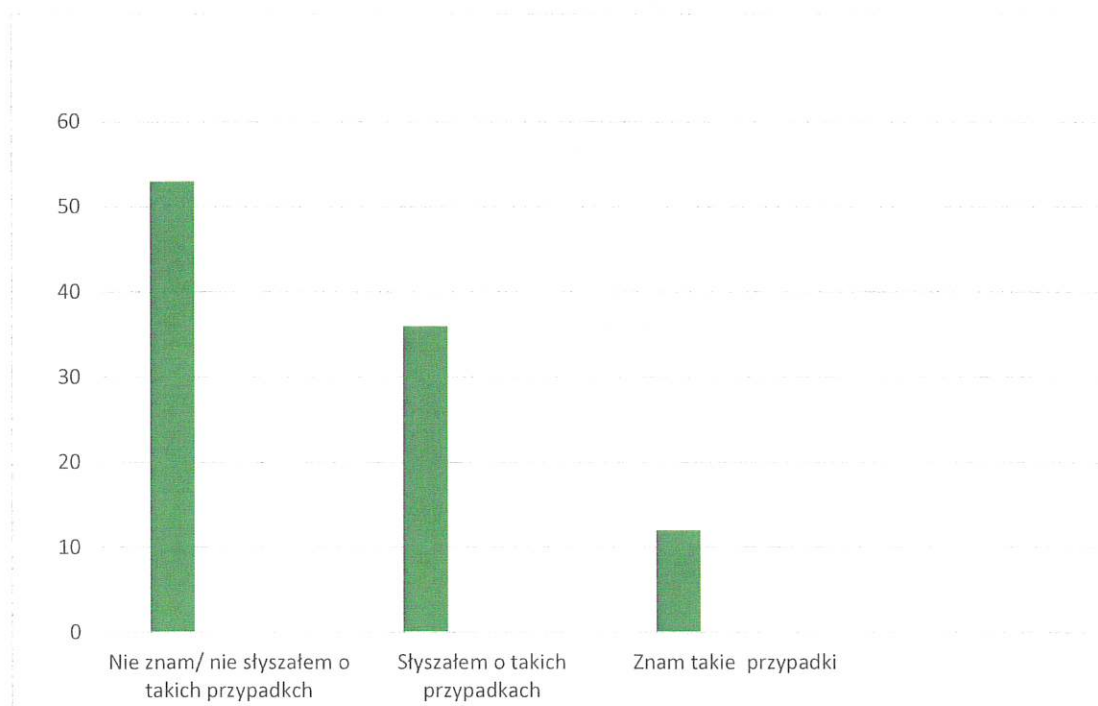
Wykres Nr 4. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się OFIARA przemocy domowej?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety

Powyższe dane zaprezentowane na wykresie Nr 4 ukazują odpowiedzi na ważne pytanie dotyczące zachowania ofiary przemocy domowej. 59 badanych wskazało na szukanie pomocy poza rodziną, 18 osób wskazało szukanie pomocy w rodzinie, 9 osób badanych wskazało odpowiedź bronić się, 9 próbować wyjaśnić nieporozumienia, 4 badanych wskazało, że nie wie a 2 badanych wskazało - inne. Nikt z badanych nie wskazał odpowiedzi pogodzić się z losem, próbować usprawiedliwić, atakować sprawcę.

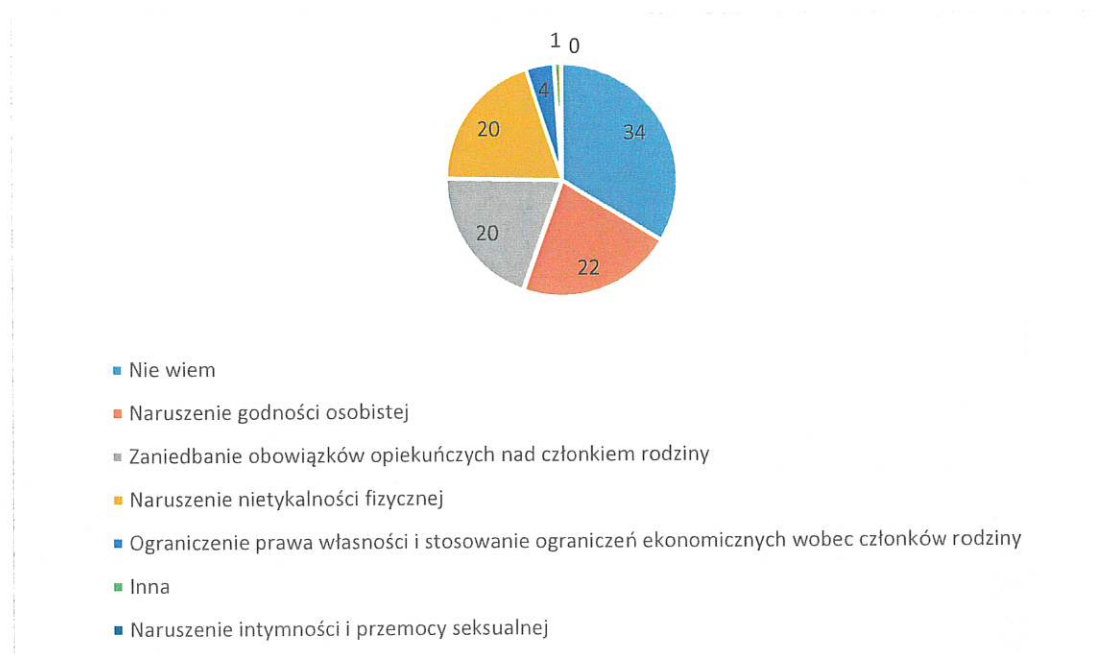
Wykres Nr 5. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy domowej na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety

Według wyników, zaprezentowanych na wykresie 5, gdzie ankietowani zostali zapytani o przypadki występowania przemocy domowej na terenie Gminy Skała 53 ankietowanych odpowiedziało, że nie słyszało i nie zna przypadków przemocy domowej, 36 ankietowanych słyszało o przypadkach stosowania przemocy w rodzinie a tylko 12 ankietowanych zna przypadki występowania przemocy na terenie Gminy Skała.

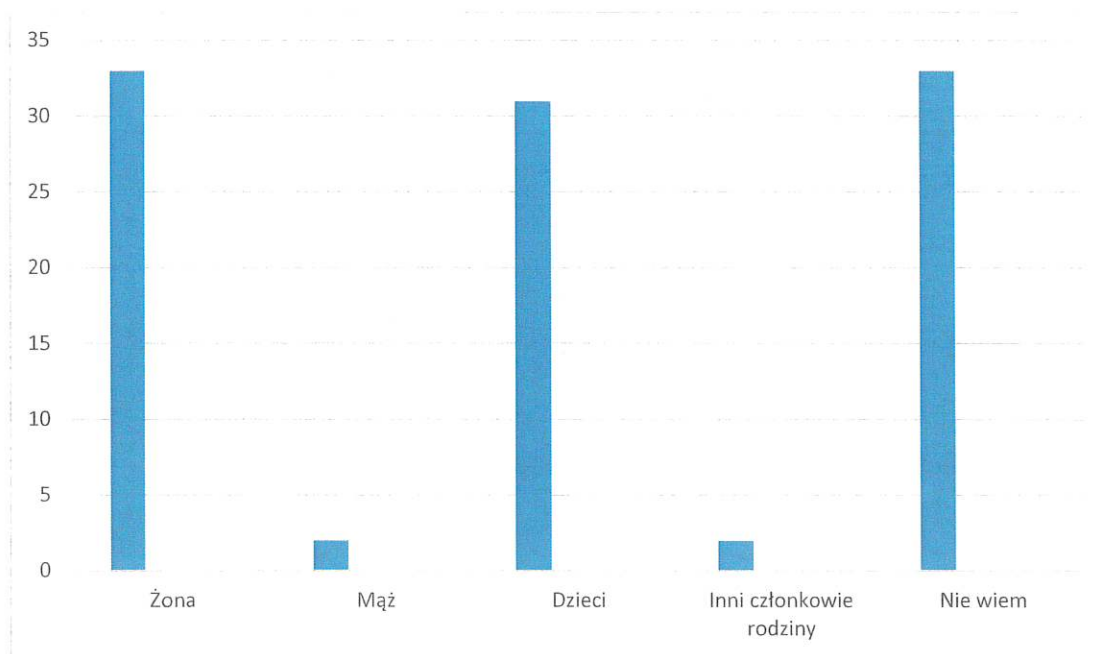
Wykres Nr 6. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w Gminie Skała?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety

Powyższe dane jakie przedstawia wykres 6 ukazują, że duża część ankietowanych 34 osoby nie wie, jakie formy przemocy występują na terenie Gminy Skała, 22 osoby wskazały na naruszenie godności osobistej, następnie 20 osób wskazało zaniechanie obowiązków opiekuńczych nad członkiem rodziny, tyle samo wskazało na naruszenie nietykalności osobistej. Jedynie 4 osoby wskazały na ograniczenie prawa własności i stosowanie ograniczeń ekonomicznych wobec członków rodziny. Jedynie 1 ankietowany wskazał odpowiedź inne, a żaden z ankietowanych nie wskazał naruszenia intymności i przemocy seksualnej jako formy przemocy na terenie Gminy Skała.

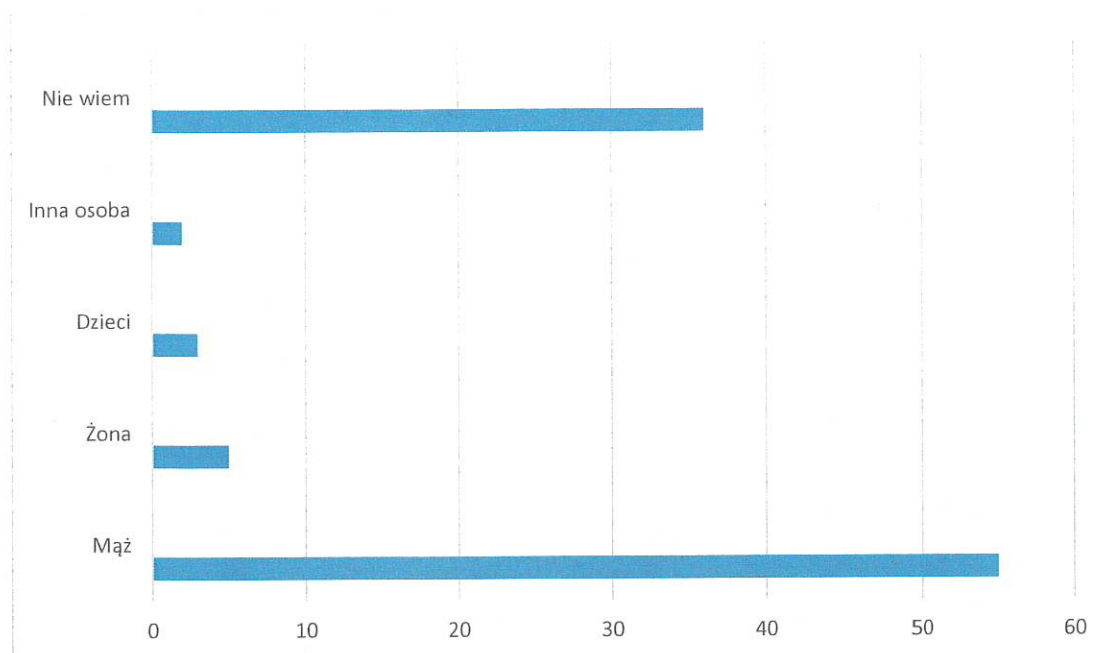
Wykres Nr 7. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej OFIARĄ przemocy domowej w Gminie Skala ?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety

Respondenci zapytani o to kto najczęściej jest ofiarą przemocy wskazali żonę, 33 osoby, i tyle samo respondentów nie umiało wskazać ofiary przemocy, duża liczba respondentów 31 osób wskazało dzieci jako ofiary przemocy, 2 respondentów wskazało męża jako ofiarę przemocy i 2 osoby wskazało na innych członków rodziny.

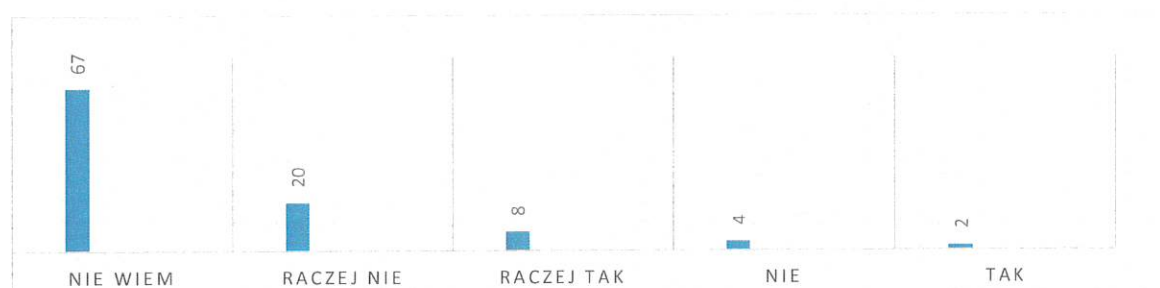
Wykres nr 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej SPRAWCĄ przemocy domowej w Gminie Skala?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety

Według wyników zamieszczonych w wykresie 8, wskazujących osobę która najczęściej jest sprawcą przemocy respondenci wskazali męża – 55 osób, następnie 36 osób nie potrafiło wskazać sprawcy przemocy, 5 osób wskazało żonę jako osobę stosującą przemoc, 3 osoby wskazały dzieci, i 2 osoby wskazały odpowiedź inna osoba.

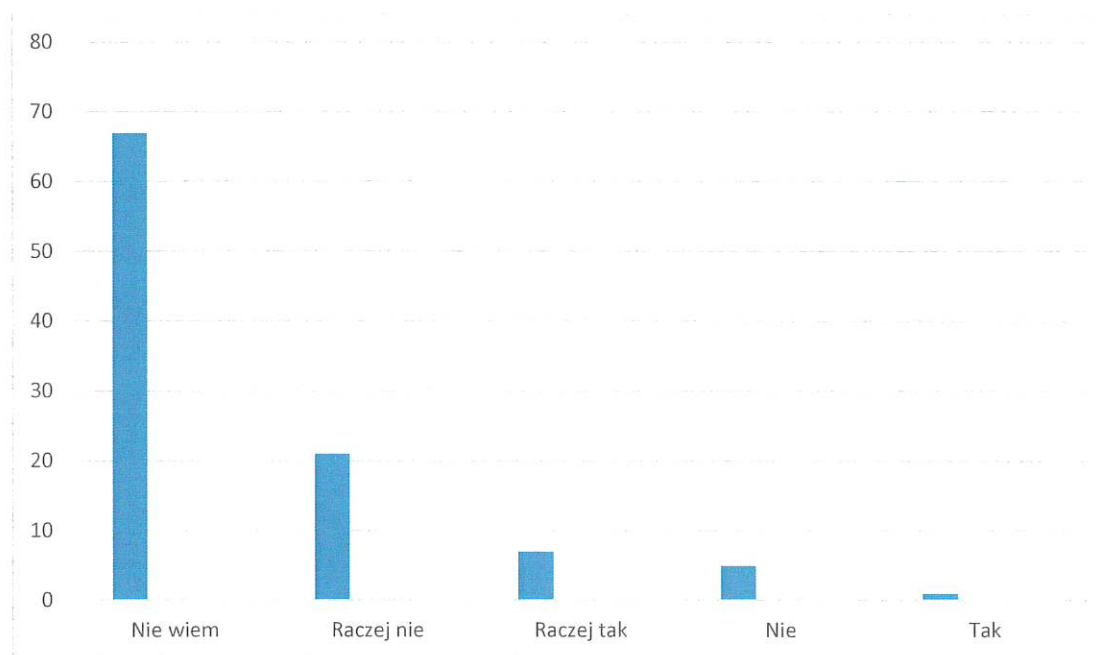
Wykres Nr 9. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla OFIAR przemocy domowej jest wystarczająca?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety

Według wyników, które prezentuje wykres 9 ankietowani , odpowiedzieli , że nie wiedzą jaka jest realizowana pomoc dla ofiar przemocy domowej – 67 osób , 20 osób odpowiedziało raczej nie, 8 osób raczej tak, 4 osoby odpowiedziały , że nie , natomiast tylko 2 osoby odpowiedziały że oferta pomocy dla ofiar przemocy domowej jest wystarczająca.

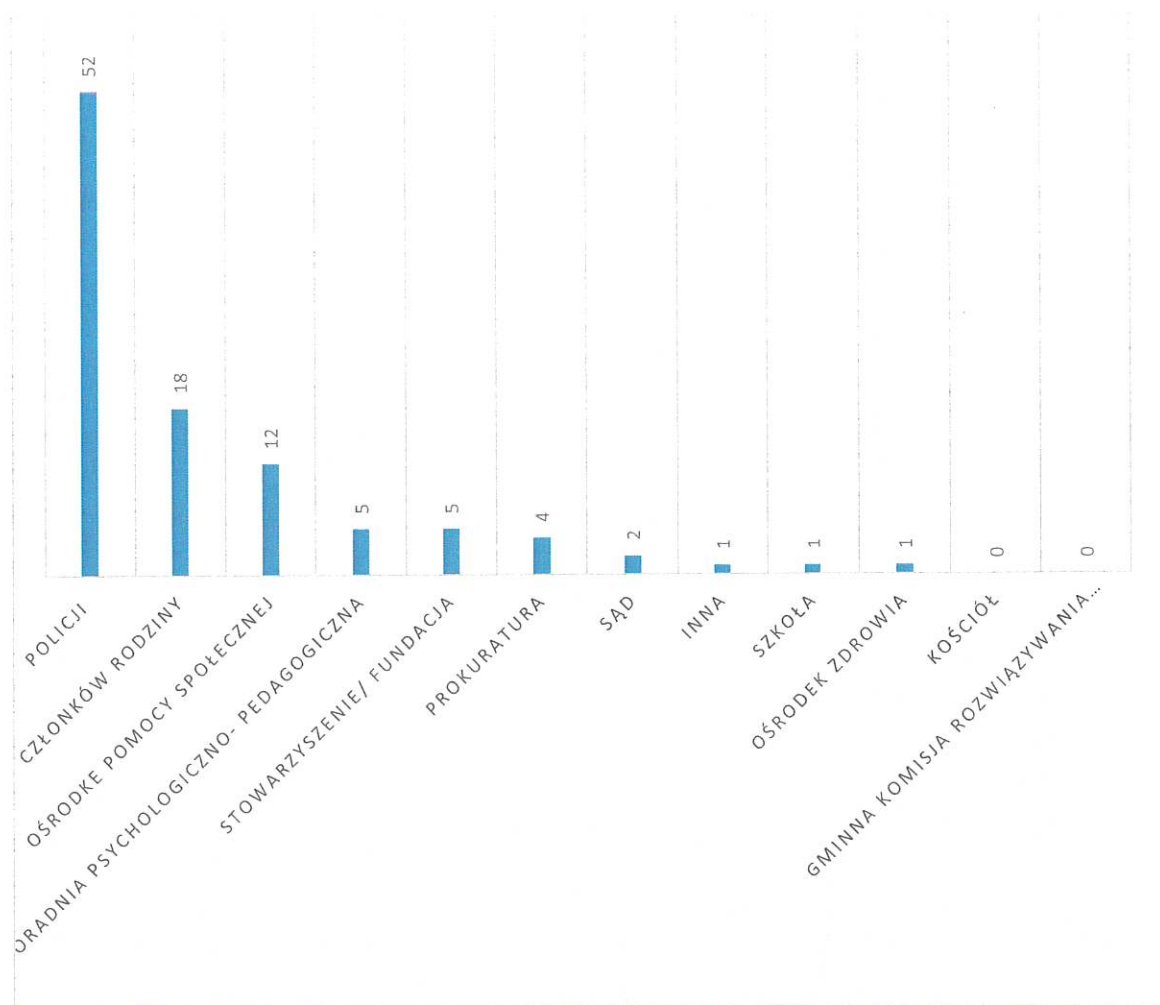
Wykres Nr 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec SPRAWCÓW przemocy domowej są wystarczające?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety

Wykres Nr 10 przedstawia poziom wiedzy mieszkańców dotyczący działań wobec sprawców przemocy, 67 osób badanych nie ma wiedzy na temat podejmowanych działań wobec sprawców, 21 osób skazało ,że raczej nie 7 osób wskazało – raczej tak, 5 osób nie tylko 1 osoba udzieliła odpowiedzi –tak.

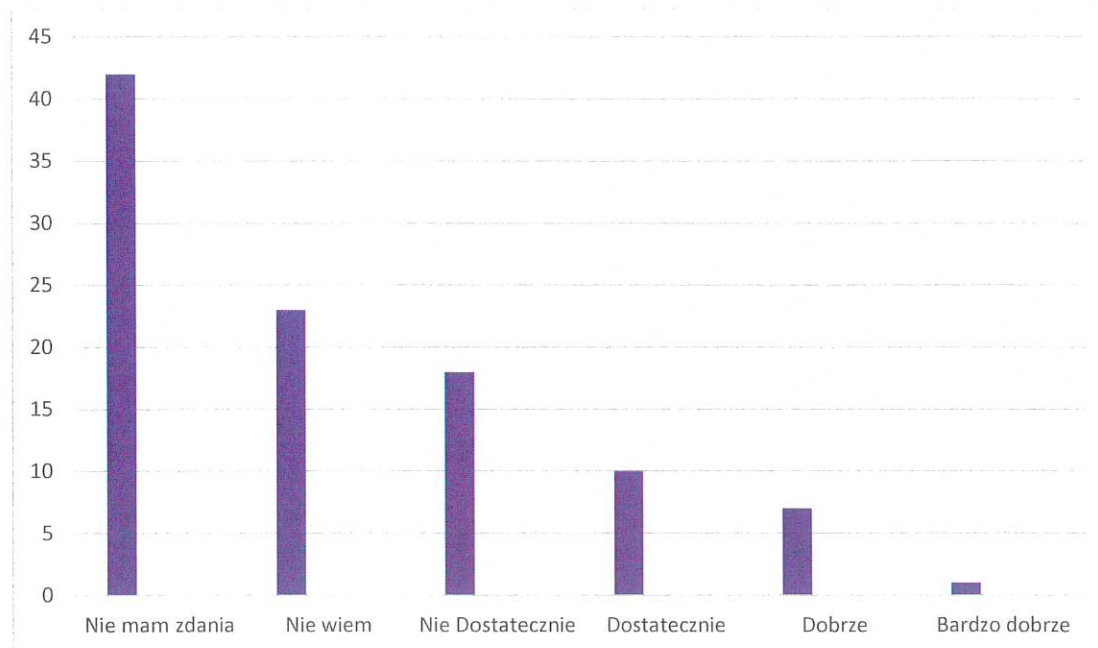
Wykres Nr 11. Do kogo zwróciłby się Pan/Pani o pomoc w razie problemu przemocy domowej?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety

Zdaniem respondentów, w razie wystąpienia przemocy domowej aż 52 z nich zwróciłyby się o pomoc do Policji, 18 respondentów szukałoby pomocy u członków rodziny, 12 respondentów w Ośrodku Pomocy Społecznej, 5 respondentów zwróciłoby się do poradni Psychologiczno – pedagogicznej, 5 respondentów zwróciłoby się o pomoc do stowarzyszenia lub fundacji, 2 osoby wskazały Sąd, 4 osoby wskazały prokuraturę. Najniższy wynik na który wskazał po 1 respondencie uzyskały Szkoła, Ośrodek zdrowia, inne. Żaden z ankietowanych nie zwróciłby się o pomoc do instytucji Kościelnych oraz Gminnej Komisji Rozwiązania Problemów Alkoholowych.

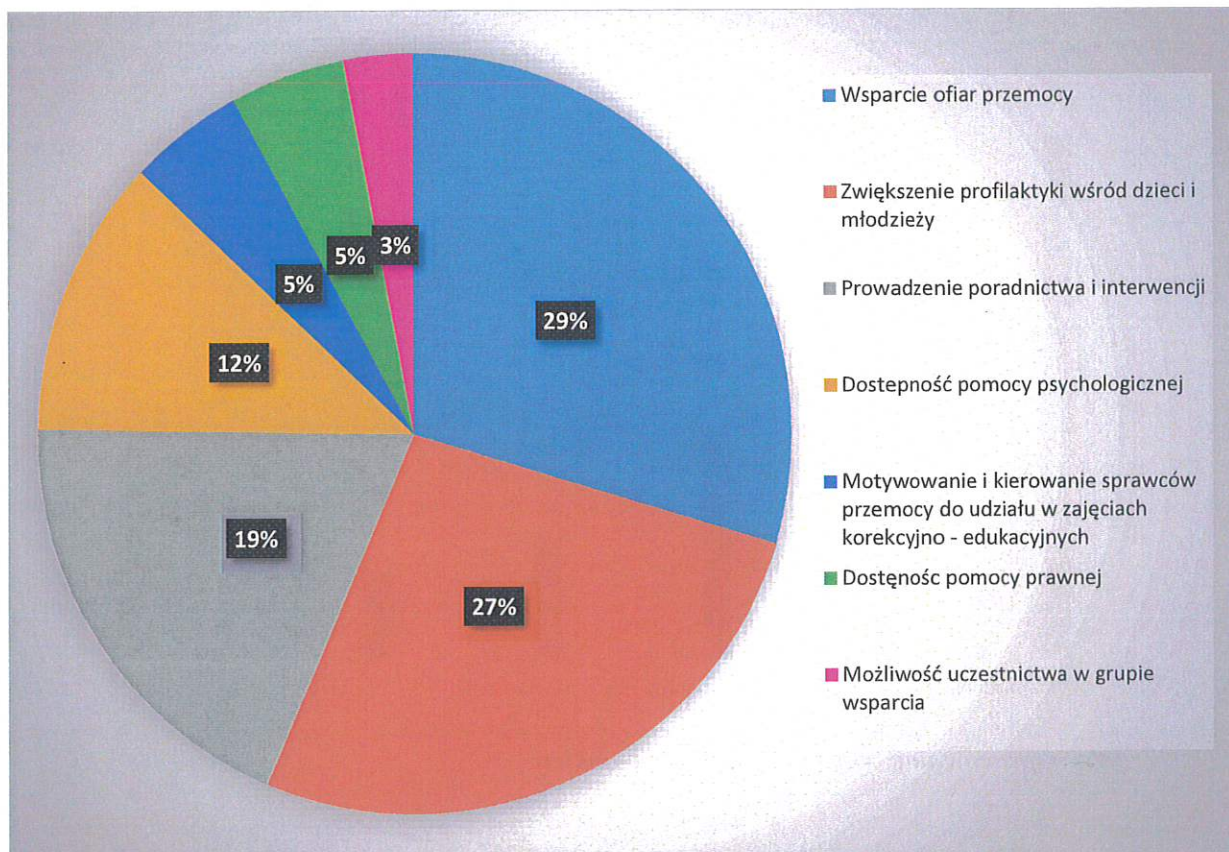
Kolejnym ważnym pytaniem ujętym w ankiecie było: **Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy domowej ?** odpowiedź na to pytanie przedstawia wykres Nr 12.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety

Powyższe dane świadczą o tym, że większość ankietowanych 42 osoby nie mają zdania nt. działań profilaktycznych związanych z przemocą domową, aż 23 osoby nie posiadają wiedzy na temat profilaktyki związanej z przemocą domową, 18 osób ocenia działania jako niedostateczne, 10 osób ocenia jako dostateczne, dobrze ocenia 7 ankietowanych, a 1 osoba wskazał odpowiedź bardzo dobrze.

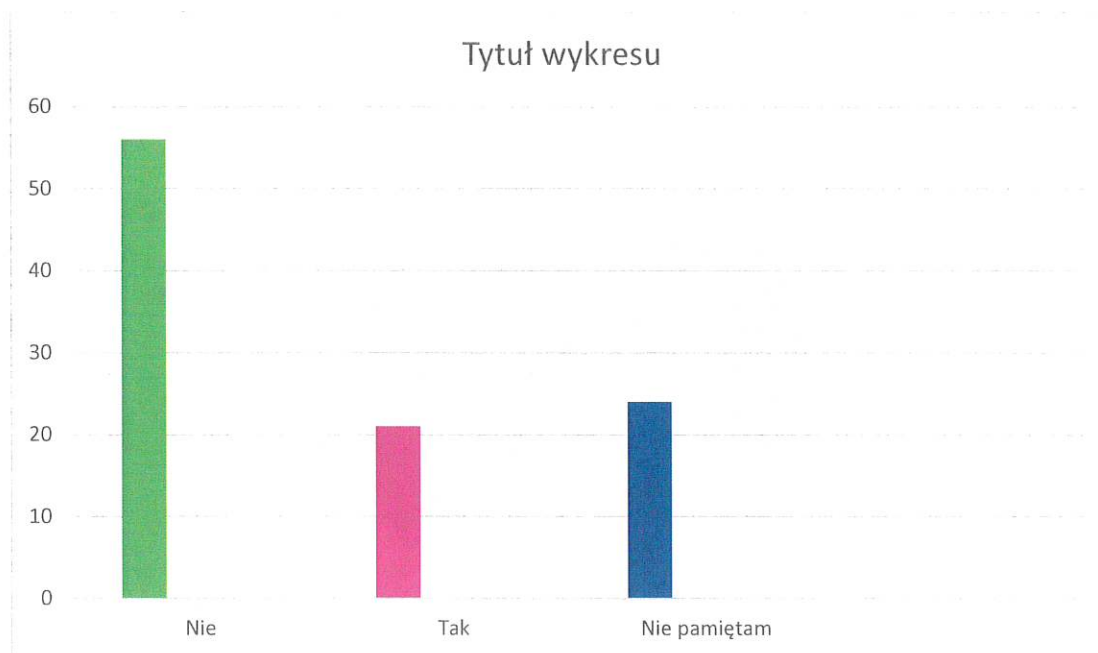
Wykres Nr 13. Jakie działania Pana/ Pani zdaniem należałoby podjąć w gminie Skala i w celu przeciwdziałania przemocy domowej ?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety

Powyższe dane przedstawiają, że 29% ankietowanych uważa, że należy wspierać ofiary przemocy domowej, 27% badanych uważa, że należy zwiększyć działania profilaktyczne wśród dzieci i młodzieży, 19 % wskazuje na prowadzenie poradnictwa i interwencji, 12% ankietowanych odpowiedziało, że ważnym czynnikiem jest pomoc psychologiczna, podobny procent badanych 5% wskazał potrzebę pomocy prawnej, oraz 5% wskazało motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do udziału w zajęciach korekcyjno – edukacyjnych, 3 % ankietowanych odpowiedziało, że możliwość uczestnictwa w grupie wsparcia może pomóc w przeciwdziałaniu przemocy domowej.

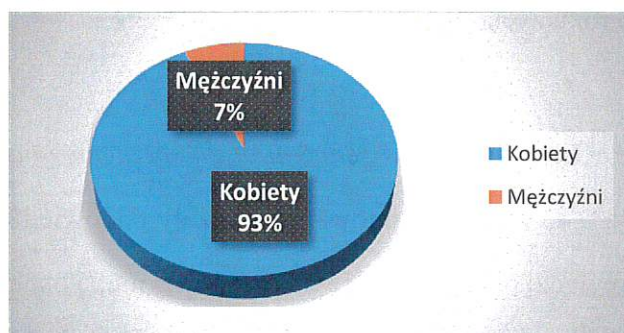
Wykres Nr 14. Czy spotkał/a się Pan/Pani bezpośrednio ze zjawiskiem przemocy domowej ?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety

Powyższe dane świadczą o tym, że większość ankietowanych - 56 osób ankietowanych wskazało że nie spotkało się bezpośrednio ze zjawiskiem przemocy domowej, 24 ankietowanych nie pamięta aby spotkało się kiedykolwiek ze zjawiskiem przemocy domowej, jedynie 21 ankietowanych spotykało się ze zjawiskiem przemocy domowej.

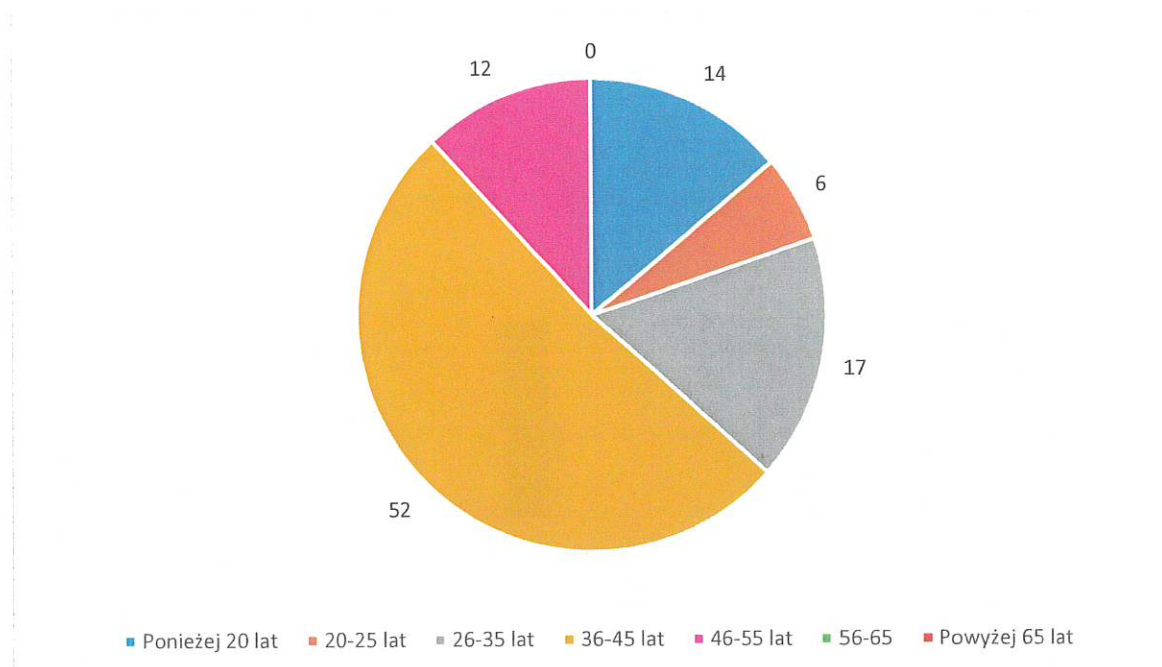
Wykres Nr 15. Płeć

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety

Jak wynika z powyższego wykresu Nr 15, wśród osób biorących udział w ankiecie 93% stanowią kobiety, a 7 % stanowią mężczyźni.

Wykres Nr 16. Wiek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiety

Powyższy wykres nr 16 ukazuje jak kształtuje się wiek osób ankietowanych. Największą grupą ankietowanych były osoby w wieku 36-45 lat – 52 osoby, 17 osób w wieku 26-35 lat, 14 osób poniżej 20 roku życia, 12 osób w wieku 46- 55 lat oraz 6 osób w wieku 20-25 lat. Wśród osób ankietowanych nie było osób w wieku od 56 roku życia.

W ankiecie zostało zadane również pytanie :*Czy Pana/ Pani zdaniem ofiary przemocy na terenie gminy Skala mogą liczyć na pomoc?*. 53 osoby ankietowane wskazały odpowiedź trudno powiedzieć, 24 osoby udzieliły odpowiedzi – raczej tak, 15 osób – raczej nie, 5 osób – tak i tylko 4 osoby udzieliły odpowiedzi- nie.

Kolejnym pytaniem , które zostało zadane ankietowanym było : Czy zna Pan/Pani przypadki występowania przemocy domowej na terenie gminy lub o nich słyszał ? Odpowiedzi na zadane pytanie były podobne ilościowo, odpowiedź nie znam takich przypadków udzieliło 44 osoby, odpowiedź słyszał o takich przypadkach 43 osoby , natomiast odpowiedzi znam takich przypadków wskazało 14 ankietowanych. Na pytanie skierowane do osób ankietowanych : Proszę powiedzieć, jakie są najczęściej spotykane formy przemocy domowej? Odpowiedź przemoc psychiczną wskazało 72 ankietowanych, 27 osób wskazało przemoc fizyczną, a tylko 2 osoby wskazały przemoc ekonomiczną jako najczęstsza formę przemocy.

IV. ZASOBY INSTYTUCJONALNE NA TERENIE GMINY SKAŁA FUNKCJONUJĄCE W OBSZRZE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

Do podmiotów realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Gminy Skąła należą:

Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną zespołu interdyscyplinarnego, pracownicy socjalni diagnozują sytuację i potrzeby osoby dotkniętej przemocą domową, udzielają kompleksowych informacji, organizują niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, psychologicznej , prawnej , koordynują pracami w grupach diagnostyczno pomocowych, realizują procedurę Niebieskie Karty, uczestniczą w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – udziela poradnictwa specjalistycznego (psychologicznoterapeutyczne, pedagogiczne i socjalne), tworzy i realizuje program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu, przedstawiciel GKRPA uczestniczy w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno - pomocowych.

Placówki leczenia odwykowego, realizujące zadania w ramach umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia: · Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu w Cianowicach – diagnozuje pacjentów uzależnionych i współuzależnionych, prowadzi terapię uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia, wykonuje konsultacje specjalistyczne.

Komenda Powiatowa Policji - przyjmuje zgłoszenia od ofiar i świadków o stosowaniu przemocy w rodzinie oraz podejmuje interwencję w tych sprawach, a także realizuje procedurę Niebieskie Karty, funkcjonariusze uczestniczą w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych. Ponadto, Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji daje policji nowe narzędzie w postaci wydawania wobec sprawców przemocy nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Wydany nakaz opuszczenia mieszkania oraz zakaz zbliżania się obowiązują przez okres 90 dni.

Prokuratura Rejonowa - prowadzi postępowania przygotowawcze i wyjaśniające w sprawach dotyczących przestępstw związanych ze stosowaniem przemocy w rodzinie, przedstawiciel jest członkiem Zespołu Interdyscyplinarnego

Sąd Rejonowy - orzeka w sprawach karnych i rodzinnych, mając m.in. możliwość stosowania kar wobec sprawców przemocy oraz przymusu poddawania się terapii dla sprawców przemocy; kurator uczestniczy w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych.

Zespół Interdyscyplinarny – kompleksowo realizuje procedurę Niebieskie Karty, dokonuje diagnozy zjawiska przemocy na terenie gminy, organizuje kampanie społeczne z zakresu przeciwdziałania przemocy.

Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna – prowadzi poradnictwo specjalistyczne oraz terapię dla dzieci i młodzieży oraz rodziców.

Placówki służby zdrowia – ośrodki zdrowia (lekarze, zwłaszcza pierwszego kontaktu, pielęgniarki, ratownicy medyczni), szpitalny oddział ratunkowy - w przypadku rozpoznania symptomów świadczących o stosowaniu przemocy mają uprawnienia do sporządzenia formularza Niebieska Karta, przedstawiciel służby zdrowia lekarz psychiatra uczestniczy w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno - pomocowych. Lekarz POZ jest zobowiązany do wystawienia bezpłatnego zaświadczenie o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie.

Placówki oświatowe na terenie Miasta i Gminy Skała– przedszkola, szkoły – pedagodzy, wychowawcy, mają bezpośredni kontakt z dziećmi i młodzieżą, są uprawnieni do sporządzenia formularza Niebieska Karta, uczestniczą w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych. Pedagodzy i psychologzy w ramach swych kompetencji obejmują dzieci i młodzież, ze zdiagnozowanym problemem przemocy, wsparciem na terenie szkoły.

Kościóły i związki wyznaniowe – prowadzą poradnie życia rodzinnego oraz świetlice dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, w tym dotkniętych lub zagrożonych przemocą.

Organizacje pozarządowe:

Fundacja Wspomagająca Wychowanie „ARCHEZJA” - podejmuje działanie profilaktyczne i terapeutyczne wobec dzieci i młodzieży .

V. ANALIZA SWOT

Na potrzeby Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Osób Doznających Przemocy Domowej dokonano analizy SWOT. Analiza dotyczy sytuacji, w jakiej obecnie znajduje się Gmina Skała. Ponadto obrazuje posiadane zasoby wewnętrzne Gminy Skała (mocne strony);infrastrukturę lokalową, potencjał zasobów ludzkich i partnerstwo lokalne oraz braki posiadanego potencjału rozwojowego w kierunku stworzenia efektywnego systemu przeciwdziałania przemocy w domowej (słabe strony).

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Posiadanie specjalistycznej kadry ▪ Gotowość do współpracy, i wymiany doświadczeń przez członków ZI w Skale, ▪ Znajomość środowiska lokalnego przez pracowników socjalnych, ▪ Znajomość zagrożeń wynikających z patologii społecznych, w tym z przemocy domowej ▪ Współpraca służb ,na terenie Gminy Skała ▪ Organizowanie i uczestniczenie w szkoleniach przedstawicieli służb społecznych działających w ramach Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Skała 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak mieszkań socjalnych, chronionych dla osób doświadczających przemocy ▪ Brak punktu wsparcia: psychiatry, terapeuty uzależnień, psychologa dziecięcego ▪ Małe zaangażowanie społeczności lokalnej, ▪ Strach ze strony ofiar przemocy przed opinią społeczną i agresją ze strony innych,

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym, ▪ Odseparowywanie sprawców przemocy od ofiar ▪ Otwartość i chęć współpracy specjalistów, ▪ Skuteczny przepływ informacji i właściwej koordynacji działań instytucji na rzecz rodzin zagrożonych przemocą domową. ▪ Różnorodność informatorów, ulotek dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla ofiar jak i dla sprawców przemocy w rodzinie, ▪ Liczba punktów konsultacyjnych (dla ofiar przemocy w rodzinie, dla osób współuzależnionych, punkt pomocy prawnej i psychologicznej punkt dla osób uzależnionych od alkoholu, ▪ Kampanie społeczne, krajowe, wojewódzkie, powiatowe, i gminne, ▪ Funkcjonowanie świetlicy wsparcia dziennego, ▪ Współpraca służb na terenie Gminy Skała – dobre praktyki, ▪ Działalność Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, ▪ Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji działających na rzecz rodziny, w której występuje przemoc, ▪ Wypracowanie procedury postępowania w zakresie przeciwdziałania przemocy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niedostateczna wiedza społeczności lokalnej dotyczącej możliwości uzyskania pomocy ze strony odpowiednich instytucji pomocowych ▪ Niewystarczające środki finansowe, ▪ Stereotypy związane z postrzeganiem zjawiska przemocy domowej ▪ Brak grup wsparcia dla ofiar przemocy domowej ▪ Zbyt duża liczba zadań spoczywających na pracownikach socjalnych MGOPS i dzielnicowych KP uniemożliwiająca skuteczną pracę socjalną z rodzinami
--	--

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy ▪ zacieśnienie współpracy instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej ▪ szkolenia i superwizje dla osób pracujących z ofiarami i sprawcami przemocy domowej ▪ Wykorzystanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych do systemów wsparcia oraz informacji. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ silne mity i stereotypy społeczne, które powodują ukrywanie zjawiska przemocy domowej oraz opór przed poszukiwaniem pomocy i niechęć we współpracy, ▪ bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo wychowawczych oraz rozwiązywaniu swoich problemów, ▪ Bierność świadków przemocy domowe ▪ Przewlekłość postępowania karnego o znęcanie się nad rodziną, niskie kary w stosunku do rangi popełnionych czynów, częste orzekanie kar w zawieszeniu. ▪ Zjawisko przemocy powoduje duże szkody społeczne: <ul style="list-style-type: none"> ▪ zaburza funkcjonowanie całych rodzin; ▪ jest ściśle związane z innymi problemami społecznymi

VI. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program jest dokumentem opracowanym na podstawie wytycznych Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030. Głównym założeniem jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce. Określono cztery cele szczegółowe :

1. zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
2. zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej,
3. zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową,

4. zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramach sprawnie funkcjonującego systemu ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc; edukację pracowników instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej oraz szeroko ujętą edukację społeczeństwa.

Przemoc domową należy rozpatrywać z wielu perspektyw, w szczególności psychologicznej, prawnej, ekonomicznej, społecznej i moralnej. Z tego względu przeciwdziałanie przemocy domowej wymaga wieloaspektowego, systemowego podejścia, z zaangażowaniem wszystkich podmiotów zajmujących się bezpośrednio czy też pośrednio tym problemem. Żadna pojedyncza instytucja nie jest w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy domowej.

VII. CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU

W rozdziale siódmym, Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej wskazany został cel główny oraz cele szczegółowe mające za zadanie zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej, w tym realizacji celów ustawowych oraz celów wskazanych w Programie, określono cztery podstawowe obszary zawierające kierunki działań oraz sprecyzowano oddziaływania wobec różnych grup odbiorców tj. profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna, ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową, oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową, podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

1. CEL GŁÓWNY

Zwiększenie skuteczności działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie Miasta i Gminy Skąpa w tym;

- przeciwdziałanie przemocy domowej,
- ochrona ofiar i świadków przemocy domowej,

- zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy dla osób doświadczających przemocy
- zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc
- zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie Miasta i Gminy Skała.

2. CELE SZCZEGÓŁOWE:

Cel 1.: zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Miasta i Gminy Skała

Cel 2. zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doświadczających przemocy domowej na terenie Miasta i Gminy Skała.

Cel 3. zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową na terenie Miasta i Gminy Skała.

Cel 4. zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług na terenie Miasta i Gminy Skała.

Obszar: Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna

Cel 1.: zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Miasta i Gminy Skała

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji
1.	Edukacja społeczności lokalnej – poszerzenie wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> • organizowanie akcji i kampanii informacyjnych, ulotek, informatorów, • upowszechnianie informacji o placówkach pomocowych i programach profilaktycznych realizowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, • prowadzenie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży ze środowisk szczególnie zagrożonych, • budowanie wrażliwości społeczeństwa na zjawisko występowania przemocy w otoczeniu • Organizowanie, pikników promujących prawidłowe relacje bez przemocy domowej ,tematykę z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej 	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Interdyscyplinarny, • MGOPS • Organizacje pozarządowe • Policja • Placówki Oświatowe • GKRPA • Prokuratura 	2024 - 2028

2.	Edukacja dzieci i młodzieży oraz osób starszych w zakresie radzenia sobie z przejawami agresji i przemocy	<ul style="list-style-type: none"> organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży tworzenie w programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy 	<ul style="list-style-type: none"> Placówki Oświatowe Organizacje pozarządowe Policja GKRPA 	2024-2028
----	---	--	---	-----------

Obszar: Ochrona pomoc i wsparcie osób doznających przemocy domowej

Cel 2. zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej na terenie Miasta i Gminy Skąpa.

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy	<ul style="list-style-type: none"> Ścisła współpraca z podmiotami zapewniającymi schronienie osobom doświadczającym przemocy, wystąpienie o możliwość rozszerzenia kręgu osób, które miałyby pierwszeństwo skorzystania z mieszkania z zasobów gminnych 	<ul style="list-style-type: none"> Burmistrz Miasta i Gminy Skąpa MGOPS Zespół Interdyscyplinarny, 	2024-2028
2.	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego	<ul style="list-style-type: none"> organizacja poradnictwa psychologicznego i prawnego praca socjalna pomoc w znalezieniu pracy edukowanie ofiar w zakresie przysługujących im praw pomoc dzieciom w związku z występowaniem przemocy domowej utworzenie dyżurów informacyjno konsultacyjnych dla osób doznających przemocy domowej 	<ul style="list-style-type: none"> MGOPS Placówki Oświatowe Ośrodek Zdrowia w Skąpie Poradnia Leczenia Uzależnień w Cjanowicach GKRPA 	2024-2028

Obszar 3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową

Cel 3. zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domowa na terenie Miasta i Gminy Skala.

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, • inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową, • monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą, • organizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, • motywowanie osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych, 	<ul style="list-style-type: none"> • MGOPS • PCPR • Placówki Ochrony Zdrowia • Policja • Zespół Interdyscyplinarny • Prokuratura/Sąd 	2024 - 2028

Obszar : Podnoszenie kompetencji rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

Cel 4: Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy/Partnerzy
1.	Podnoszenie kwalifikacji w zakresie przeciwdziałania przemocy	<ul style="list-style-type: none"> • organizowanie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, tworzeniu planu pomocy, interwencji, współpracy interdyscyplinarnej, • uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez inne instytucje oraz zapewnienie osobom zaangażowanym 	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Interdyscyplinarny • MGOPS • Organizacje pozarządowe • Policja • Placówki Oświatowe • GKRPA

		<p>w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie dostępu do literatury,</p> <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie w placówkach oświaty kampanii, konkursów, zajęć edukacyjnych mających na celu podniesienie świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z przemocą, • prowadzenie edukacji wśród dzieci w zakresie radzenia sobie ze stresem i agresją własną i innych, 	
--	--	---	--

Wskaźnik ogólny:

Liczba osób, które skorzystały z różnych form wsparcia w związku z problemem przemocy domowej, w tym: liczba osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” oraz liczba osób, które skorzystały ze wsparcia różnego rodzaju placówek udzielających pomocy, takich jak: specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, ośrodki interwencji kryzysowej, punkty konsultacyjne, ośrodki wsparcia, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, inne placówki świadczące pomoc osobom doznającym przemocy domowej.

VIII. ODBIORCY PROGRAMU

Program skierowany jest do mieszkańców Miasta i Gminy Skała , w tym:

- osób zagrożonych przemocą domową
- osób doświadczających przemocy domowej
- osób stosujących przemoc domową
- świadków przemocy domowej
- podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej
- społeczności lokalnej

Opracowanie Programu poprzedzone zostało rozpoznaniem skali zjawiska przemocy domowej na terenie Miasta i Gminy Skała przygotowanym na podstawie danych zebranych przez Zespół Interdyscyplinarny w Skale na przestrzeni lat 2019-2023. Realizacja Programu powinna przyczynić się do ograniczenia zjawiska przemocy na terenie Miasta i Gminy Skała.

IX. ZAŁOŻENIA RAMOWE PROGRAMU

Tworzenie spójnego i skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy domowej rozpoczęło się w 2005 r. , od uchwalenia ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zwanej dalej „ustawą”. Wcześniej działania realizowane były w ramach przepisów prawa karnego i rodzinnego oraz w obszarze pomocy społecznej. Preambuła do ustawy podkreśla, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności. Celem ustawy wyrażonym w preambule jest zwiększenie skuteczności działań zapobiegających przemocy w rodzinie oraz działań eliminujących tę przemoc. Ustawa określiła zadania, zasady postępowania wobec osób doznających przemocy w rodzinie oraz wobec osób stosujących przemoc. W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie ustawa położyła nacisk na działania polegające na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy. Odpowiedzialność za realizację polityki zwalczania przemocy spoczęła na Rządzie oraz jednostkach samorządu terytorialnego. W 2010 r. przeprowadzona została szeroka nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w celu zwiększenia skuteczności ochrony osób doznających przemocy w rodzinie oraz skuteczności działań kierowanych do sprawców przemocy. Wypracowane zostały rozwiązania systematyzujące i podnoszące efektywność pracy służb zajmujących się realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wprowadzono, między innymi:

- zakaz kontaktowania się sprawcy z ofiarą oraz nakaz opuszczenia przez sprawcę lokalu mieszkalnego bez względu na fakt, czy jest on jego właścicielem czy nie,
- zakaz stosowania kar cielesnych wobec dzieci,
- obowiązek informowania służb o przypadkach przemocy w rodzinie,
- zasady współpracy w zespołach interdyscyplinarnych i grupach roboczych zajmujących się pracą z ofiarami i sprawcami przemocy,
- szczegółowe rozwiązania w zakresie realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

Ustawa nałożyła na Radę Ministrów obowiązek przyjęcia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy domowej, w celu tworzenia warunków do bardziej skutecznego przeciwdziałania przemocy domowej. W dniu 22 czerwca 2023 r weszły w życie ważne zmiany w przepisach dotyczących przeciwdziałaniu przemocy domowej. Zmieniona została

terminologia stosowana w ustawie – pojęcie przemocy w rodzinie zastąpiono **przemocą domową**. Zarówno osobami doświadczającymi przemocy w związkach bliskich, jak i jej sprawcami są bowiem konkretne - indywidualne - osoby, a jej przyczyną nie są dysfunkcje rodziny jako podstawowej komórki społecznej. Konwencja stambuńska definiuje przemoc domową jako wszelkie akty przemocy fizycznej, seksualnej, psychologicznej lub ekonomicznej zdarzające się w rodzinie lub gospodarstwie domowym, lub między byłymi, lub obecnymi małżonkami lub partnerami, niezależnie od tego, czy sprawca i ofiara dzielą lub dzielili miejsce zamieszkania, czy też nie. Nowelizacja rozszerza również dotychczasowe formy przemocy domowej o dwie kolejne formy, tj. przemoc ekonomiczną i cyberprzemoc, a także zakres podmiotowego zastosowania ustawy. Krąg osób, na które będą oddziaływać jej zmienione przepisy został rozszerzony między innymi: o byłego małżonka, byłego partnera lub inną osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania. Przez osobę doznającą przemocy domowej należy rozumieć także małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej.

Opracowanie nowego programu przez Gminę Skała na lata 2024-2028 podyktowane jest wpływem perspektywy czasowej, na którą ustanowiony został obowiązujący Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Realizacja Programu przyczyni się do ograniczenia zjawiska przemocy w domowej.

X. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

W ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024- 2028 wytyczone działania zwiększą skuteczność pomocy osobom doznającym przemocy domowej w Gminie Skała poprzez:

- podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz zwiększenie wiedzy na temat mechanizmów i skutków przemocy,
- rozwój, wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz osób i rodzin zagrożonych bądź doznających przemocy domowej,
- zwiększenie osobom i rodzinom doznającym przemocy dostępu do pomocy specjalistycznej na terenie Miasta i Gminy Skała
- zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań adresowanych do osób stosujących przemoc domową w tym rozwój: programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych oraz

- udziału w programach psychologiczno – pedagogicznych dla osób stosujących przemoc domową
- podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób zajmujących się świadczeniem usług dla osób i rodzin zagrożonych i doznających przemocy oraz osób ją stosujących.

XI. FINANSOWANIE PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających przemocy Domowej na lata 2024-2028 finansowany będzie ze środków własnych Gminy. Może być również finansowany z dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych dostępnych źródeł.

XII. WNIOSKI

Rekomendacje i wnioski z monitoringu, przeprowadzonej ewaluacji oraz analizy wyników badań dotyczących zjawiska przemocy domowej w Gminie Skała

- System przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Skała rozwinął się w ciągu ostatnich czterech lat wymaga jednak dalszych udoskonaleń w różnych obszarach.
- Wczesne reagowanie na potencjalne problemy i kształtowanie prawidłowych zachowań wśród młodzieży jak również osób dorosłych daje szansę na uniknięcie utrwalania złych nawyków, mogących w przyszłości doprowadzić do pojawienia się przemocy w rodzinie.
- Mimo wieloletnich działań w ramach wcześniejszych edycji Programu, świadomość społeczna zmienia się w bardzo wolnym tempie.
- W systemie przeciwdziałania przemocy domowej niezmiernie ważne jest zapewnienie odpowiedniej i kompleksowej pomocy osobom dotkniętym przemocą domową, ukierunkowanej na wzrost bezpieczeństwa tych osób i poprawę ich funkcjonowania w różnych sferach życia, jak i oddziaływań wobec osób ją stosujących, ukierunkowanych na zmianę niepożądanych zachowań i postaw.
- Członkami Zespołu Interdyscyplinarnego w Skale powinni systematycznie wymieniać się informacjami dot. problemu przemocy domowej na terenie Gminy Skała, oraz podejmować szereg działań aby zapobiegać zjawisku przemocy.

- Zwiększające się zaangażowanie Ośrodka Pomocy Społecznej w przeciwdziałanie przemocy domowej, który jest głównym podmiotem odpowiedzialnym za funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych. Jednocześnie członkowie zespołu interdyscyplinarnego pracują w trudnym obszarze wymagającym odporności psychicznej, wysokiego poziomu kompetencji i zaangażowania.
- Organizacje pozarządowe należą do kluczowych elementów systemu przeciwdziałania przemocy w domowej.
- W okresie obowiązywania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Skąła na lata 2019-2023 zrealizowano szereg działań zmierzających do pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie. W okresie obowiązyującego programu na lata 2019- 2023 nie udało się zrealizować pomocy dla ofiar przemocy w postaci mieszkań chronionych.
- W Gminie Skąła zauważono konieczność poszerzenia punktu wsparcia o innych specjalistów.

XIII. MONITORING PROGRAMU

Podmiotem odpowiedzialnym za monitoring i ewaluację programu będzie Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skale we współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym. Monitoring umożliwi analizę realizacji podejmowanych działań oraz pozwoli na ocenę skuteczności podejmowanych działań. Niniejsze informacje umożliwią szersze rozeznanie potrzeb jednocześnie wskazując kierunek na rozwijanie programów w przyszłości. Monitoring odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość jego realizatorów.